

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğI

8 MART 2025 DÜNYA KADINLAR GÜNÜ:

KADIN SAğLIğI VE HAKLARI ÖNCELİğİMİZ OLMALIDIR

8 Mart Dünya Kadınlar Günü, kadınların toplumsal, ekonomik ve siyasi alandaki haklarını ve mücadelelerini hatırlamak, toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ilerlemeleri ve eksiklikleri vurgulamak için kritik bir gündür. Bugün, kadınların yaşamlarını etkileyen en önemli konulardan biri olan sağlık haklarını ele almak, onların bedensel, ruhsal ve sosyal sağlıklarını güvence altına alan politikaları savunmak için bir fırsattır.

Kadın Sağlığını Tehdit Eden Nüfus Politikaları

Türkiye’de son dönemde yürürlüğe giren nüfus politikaları, kadın sağlığını ve haklarını tehdit eden unsurlar içermektedir. 25 Aralık 2024 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile “Aile Enstitüsü” ve “Nüfus Politikaları Kurulu” kurulmuştur. Bu yapıların temel hedeflerinden biri doğurganlık oranlarını artırmak olarak belirtilmiştir. Ancak geçmiş deneyimler göstermektedir ki, doğurganlığı teşvik eden politikalar kadınların üreme haklarını ihlal etmekte ve onların sağlıklarını olumsuz etkilemektedir. Türkiye, 1980’li yıllara kadar kısıtlayıcı üreme politikalarının anne ölümlerini ve sağlıksız düşükleri artırdığı bir dönem yaşamıştır. Sağlık hakkının korunması ve kadınların kendi bedenleri üzerinde karar alma özgürlüğü sağlanmadan geliştirilen nüfus politikaları, kadın sağlığı üzerinde ciddi tehditler oluşturmaktadır.

Kadınların Birey Olarak Güçlenmesi Esastır

Kadınların yalnızca “anne” veya “eş” rollerine indirgenmesi, ekonomik ve sosyal bağımsızlıklarını sınırlandırmaktadır. Kadın istihdamına yönelik destekleyici politikalar yerine doğurganlığı artırıcı teşvikler önceliklendirildiğinde, kadınların işgücüne katılımı azalmaktadır. İş gücüne katılımı düşük olan kadınlar, daha fazla ekonomik bağımlılık yaşamakta, sağlık hizmetlerine erişimleri kısıtlanmakta ve aile içi şiddet riskleri artmaktadır. Kadının kendi yaşamı üzerinde söz sahibi olması hem bireysel hakları hem de toplumun genel refahı açısından kritik bir öneme sahiptir.

Kadın Sağlığı Üzerinde Karar Alma Yetkisi Kadınların Olmalıdır

Kadın sağlığı politikaları, bireyin doğurganlık haklarını göz ardı eden değil, ona tam erişim sağlayan bir yaklaşımla oluşturulmalıdır. Bugün birçok ülkede doğurganlığı teşvik etmeye yönelik politikaların etkisiz kaldığı ve kadınların haklarını ihlal ettiği görülmektedir. Ülkemizde de aile planlaması hizmetlerine, gebeliği önleyici yöntemlere erişimde yaşanan zorluklar, kadınların istemedikleri gebelikleri önlemesini güçleştirmekte ve sağlık açısından ciddi riskler oluşturmaktadır.

HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ

Sağlıklı Başlangıçlar, Umutlu Gelecekler

Bu yıl, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 7 Nisan 2025 Dünya Sağlık Günü'nün teması "Sağlıklı Başlangıçlar, Umutlu Gelecekler" olarak belirlenmiştir. Bu tema, anne ve yenidoğan sağlığının önemini vurgularken, doğum öncesi ve sonrası bakım hizmetlerinin geliştirilmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Ancak sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlandığı, gebeliği önleyici yöntemlerin yaygınlaştırılmadığı ve doğurganlık kararlarının kadınlar yerine devlet politikaları ile şekillendirildiği bir ortamda, sağlıklı bir başlangıçtan bahsetmek mümkün değildir. Kadınların doğurganlıkları üzerinde tam söz sahibi olduğu bir sağlık sistemi, sağlıklı nesillerin yetişmesi için temel koşuldur.

Kadın Haklarını Önceliklendiren Politikalar Gereklidir

Kadın sağlığını koruyan politikalar geliştirilmeden, kadınların güçlendirilmesi mümkün değildir. Bu nedenle;

- İstanbul Sözleşmesi'nin hükümlerine uygun olarak, kadınları şiddetten koruyacak etkili mekanizmalar uygulanmalıdır. Türkiye, başta kadınlar olmak üzere herkesi toplumsal cinsiyet eşitsizliğine dayalı şiddetten korumak amacıyla oluşturulmuş bir çerçeve sözleşme olan İstanbul Sözleşmesi'nden 2021 yılında çekilmiştir. Kadınları pek çok yönüyle destekleyici olan bu uluslararası sözleşmeye geri dönülmelidir.
- Üreme sağlığı hizmetlerine erişim artırılmalı, doğurganlığı düzenleyici aile planlaması danışmanlık hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır.
- Kadın istihdamı teşvik edilmeli, doğurganlığı artırmayı hedefleyen politikalar yerine ekonomik ve sosyal eşitliği önceleyen yaklaşımlar benimsenmelidir.
- Kadınların karar alma süreçlerine katılımı artırılmalı, sağlık politikaları kadınların ihtiyaçları doğrultusunda şekillendirilmelidir.

Sonuç ve Çağrı

Kadın haklarına saygılı ve toplumun tüm bireylerini kapsayan politikalar geliştirilmelidir. Kadını aile içinde bir role indirgemeyen, birey olarak güçlendiren bir yaklaşım benimsenmelidir. Kadınların haklarını güvence altına almayan her politikanın, toplumsal ilerlemenin önünde bir engel teşkil ettiği unutulmamalıdır. Sağlıklı ve eşit bir toplum için, kadın hakları ve kadın sağlığına yönelik somut adımlar atılmalıdır. Bu adımları atmak Devletin / Hükümetin Anayasal görevidir.